

(Y) VOORWOORD

Dit is de samenvatting geschiedenis voor het 5dejaar. Veel leerplezier!

(X) INHOUDSTAFEL

(1) INLEIDING (**NIET MEER KENNEN VOOR HET EXAMEN! PAGINA 1 SAMENVATTING NIET KENNEN!**)

(2) HET CONGRES VAN WENEN

(3) LIBERALISME EN NATIONALISME

(4) SUCCES VAN HET LIBERALISME EN NATIONALISME

(5) NOORD- EN ZUIDNEDERLANDEN GAAN UIT ELKAAR

(6) BELGIË, EEN LIBERALE (VERNIEUWENDE) BURGERSTAAT

(7) CONFLICTHAARDEN IN BELGIË

(8) EERSTE INDUSTRIËLE REVOLUTIE

(9) TWEEDE INDUSTRIËLE REVOLUTIE

(1) WAAROM THE FUCK LEREN WE GESCHIEDENIS? (INLEIDING IN HET 5DEJAAR GESCHIEDENIS)

*“History is more or less bunk” – Henry Ford → Onderschat de waarden van geschiedenisonderwijs
→ Hedendaagse objectieve geschiedenisonderwijs is belangrijk

(1A) BEWIJZEN DAT GESCHIEDENIS BELANGRIJK IS (LEREN NADENKEN EN FILOSOFEREN)

(1AI) GESCHIEDENIS IS IDENTITEITSVORMEND

*Verklaring: Geschiedenis heeft ons gemaakt tot wie we zijn

→ **Artikel Virga-Jesse feesten Hasselt:** Hasselt profileert zich tot vredevolle stad, Virga-Jesse-feesten zijn een onderdeel van Hasselt

(1AII) GESCHIEDENIS LEERT JE HISTORISCH BEWUST OMGAAN MET HET VERLEDEN

*Verklaring: We leren van de ‘fouten’ die in ons verleden zijn gemaakt en kunnen gebeurtenissen in zijn historische context plaatsen.

→ **Artikel IS heeft archeologische site verwoest:** Archeologische sites zijn een onderdeel van onze geschiedenis die we zoveel mogelijk moeten beschermen (bewust omgaan).

(1AIII) GESCHIEDENIS LEERT JE HET HEDEN TE NUANCEREN

*Verklaring: Geschiedenis leert je het heden vanuit verschillende aspecten bekijken, je leert de ‘bredere’ context te zien van een gebeurtenis.

→ **Cartoon Trump als de nieuwe Hitler:** Door het verleden te kennen zie je dat je Trump eigenlijk niet zou kunnen gelijktstellen aan Hitler.

(1AIV) GESCHIEDENIS LEERT JE NORMEN EN WAARDEN TE RESPECTEREN EN RELATIVEREN

*Verklaring: je leert respect te hebben voor je ‘voorouders’ en ziet in dat het niet overal zo evident is om de vrijheden te hebben die wij in West-Europa hebben

→ **Artikel Saudi-Arabië in VN-Vrouwenrechtencommissie:** Saudi-Arabië staat niet bekend als een land waar vrouwen gelijkstaan als mannen, terwijl dat hier wel zo is. Hier: mannen benadeelt.

→ **Artikel meisje is gevlucht uit Noord-Korea:** Niet overal hebben mensen dezelfde vrijheden die wij hier kennen, in N-Korea hebben ze het bijvoorbeeld niet.

(1B) BRONNENANALYSE (LEREN BRONNEN TE ANALYSEREN)

- *Primaire bron: geschreven in de tijd dat het afspeelde ⇔ secundaire bron: later geschreven
→ Secundaire bron: baseert zich op (liefst meerdere) primaire bronnen
 - *Domein: politiek, sociaal, economisch, cultureel
 - *Tijd: in welke periode? => Ruimte: waar? (geschiedenis is niet overal in dezelfde tijd hetzelfde!)
 - *Geloofwaardigheid: ooggetuige? Tjidsgeuooot? Meninge? Auteur een expert? ...
 - *Hoe kunnen we bron gebruiken? Welke informatie geeft de bron ons? ...
 - *Geschreven bron? → verhalend? Diplomatiek (wettekst)? Bron van sociale boekhouding?
 - *Ongeschreven bron? → archeologisch? Munten? Hand/mechanisch vervaardigde afbeeldingen?
Mondelinge overleveringen?
-

(2) ALS JE IETS BREEKT, MOET JE HET HERSTELLEN (OVER HET CONGRES VAN WENEN)

- *Verlichte filosofen: Locke, Montesquieu, Rousseau --> tegen ancien régime, tegen absolutisme
→ Franse revolutie: liberté, égalité et fraternité! --> verlichting doorheen Europa brengen
→ Drang naar politieke en economische vrijheid: bewustzijn van natie ontstaat
→ Napoleon verslagen (1815) --> Congres v. Wenen: Europa herstellen, terug naar ancien rég.
-

(2A) WE HEBBEN HET LICHT GEZIEN (TERUGBLIK NAAR DE VERLICHTTE GEESTEN)

- *Montesquieu = scheiding der machten
 - *Rousseau/Locke = volkssoevereiniteit (volk mag stemmen) + gelijkheid
 - *Voltaire = godsdienstvrijheid, anti-klerikalisme (scheiding kerk en staat)
 - *Beccaria: rechtsstaat en rechtszekerheid
-

(2B) HET CONGRES VAN WENEN DOOFT HET LICHT (NU EINDELIJK OVER HET CONGRES VAN WENEN)

- *Congres van Wenen: congres dat plaatsvond in Wenen (logisch), om Europees machtsverevenwicht te herstellen --> Frankrijk was net ietsje té groot geworden... <-- Frankrijk mocht mee vergaderen!
→ Europese kaart werd hertekend, sommige landen voordeel, sommigen in de nadeel.
-

(2BI) HET EINDE VAN POLEN, HET BEGIN VAN REVOLUTIES (OVER DE HERTEKENDE EUROPA)

- *Frankrijk: teruggebracht naar staat voor de Franse revolutie, omringd door grootmachten*
--> Grootmachten = 'bufferstaten', ook omringd door natuurlijke grenzen,
 - *België + Nederland: komen samen in één staat. Mond uiteindelijk uit in Belgische revolutie (1830)
 - *Rusland: krijgt Groot-Hertogdom v. Warschau, Finland, Baltische staten
 - *Pruisen: Krijgen gebied aan Baltische zee + G.H. Warschau, oefenen nu meer invloed uit in zowel Oost-Europa als West-Europa
 - *Duitsland: verdeeld in Koninkrijk Beieren en Wurtemberg, zodat Duitsland niet te groot word
 - *Italië: verdeeld
 - *Polen: verschwunden (Polen bestaat niet meer, mensen die daar wonen hebben geen land meer)
→ Grootste slachtoffer van het Congres v. Wenen
 - *Groot-Brittanië: heersen nog steeds over zee, krijgen kleine eilandjes op strategische plekken
 - *Het congres van Wenen is behoudend (ancien régime) en was eigenlijk een tevergeefse poging tot hersel.
-

(3) LIBERALISME EN NATIONALISME

(3A) SAMEN STERK! (LIBERALEN, DEMOCRATEN, SOCIALISTEN EN NATIONALISTEN BUNDELEN HUN KRACHTEN)

- *Liberalen → doelen: rechtsstaat, grondwettelijke monarchie, parlementair systeem (cijnskiesrecht)
- *Nationalisten → doelen: eigen staat voor eigen volk

*Radicale democraten → Republiek met algemeen stemrecht

*Socialisten → sociale gelijkheid voor iedereen

→ Deze 4 bewegingen bundelen hun krachten om zich te verzetten tegen de restauratiepolitiek van het congres van Wenen. → Drie liberaal-nationale revolutiegolven: 1815-1850.

(3B) LIBERALISME

*Doelen: rechtsstaat = staat waar alle rechten gewaarborgd zijn

cijns kiesrecht = kiesrecht voor de mensen die voldoende belastingen betalen (... rijk zijn)

--> parlement werd verkozen dankzij stemming (progressief!)

--> macht koning ingeperkt dankzij parlement (grondwettelijke parl. monarchie)

vrijheid van het individu op alle vlakken: meningsuiting, godsdienst ...

→ Scheiding kerk/staat

scheiding van machten = wetgevend / uitvoerend / rechterlijk

vrije markteconomie: meer concurrentie, gebaseerd op wetten van vraag & aanbod

*Het liberalisme sloot het meeste aan op de verlichting.

*Voorbeeld liberaal idee: meer nettoloon maar alcohol wordt duurder.

→ Waarom liberaal? Je krijgt een hoger loon maar je kan zelf kiezen om minder te gaan zuipen!

→ Zelf kiezen: vrijheid van het individu!

*Hedendaagse liberale partijen: open vld en de MR.

(3C) NATIONALISME

*Doelen: eigen staat voor een volk → hoe samenhang creëren? Zelfde taal spreken!

→ volk voelt zich verbonden aan grondgebied

eigen volk eerst! → superieur gevoel van nationalist

democratisering → inspraak

onafhankelijkheid (Vlaanderen onafhankelijk! N-VA! N-VA! Justkidding ben een socialist)

verbondenheid → eenheidsgevoel van het volk, groepssolidariteit

xenofobie → nationalisme kan wij-zij denken opwekken

genocide → nationalisme kan in het ergste geval tot de uitroeiing van een volk leiden

→ Hitler! Hitler! Hitler!

*Voor de 19de eeuw: nationalist voelden zich verbonden aan koning = samenhang

*Na de 19de eeuw: nationalist voelden zich verbonden aan taal, grondgebied, vlag. = “

*Meerdere staten willen één land vormen = eenmaking = West-Duitsland en DDR bijvoorbeeld.

*Een staat wil zich afscheuren van een land (Catalonië bijvoorbeeld) = separatisme

*Hedendaagse (Vlaams-)nationalistische partijen: Vlaams Belang, N-VA

*Hedendaagse (Waals-)nationalistische partijen: Rassemblement Wallonie-France

(3D) REVOLUTIEGOLVEN

*1ste revolutiegolf: Latijns-Amerika → Spaanse en Portugese kolonies willen eigen staat vormen

→ Succesvol: 15 nieuwe landen ontstaan

*1ste revolutiegolf EU: 1820: Grieken ⇔ Ottomanen (moslims), getolereerd omdat we moslims haten

*2de revolutiegolf EU: 1830: Sommige landen succes sommigen niet

→ Frankrijk: succes: kreeg parlementaire monarchie, België: succes: separatisme VKN (Nederland)

→ Polen: geen succes: onderdrukt door grote alliantie (rip Polen, herinnering: Polen was weg)

*3de revolutiegolf: 1848-1849: volk kwam op straat (honger en ellende, mislukte graanoogsten)

→ Liberalisme brak door, tijdelijk algemeen stemrecht uitgeroepen maar werd snel teruggetrokken.

(3E) MOEILIJKE TE KENNEN WOORDENSCHAT VAN DEZE LES (SORRY)

- *Volkssoevereiniteit: volk heeft macht (let op: dit is géén stemrecht!)
 - *Anti-klerikalisme: wilt de scheiding van kerk en staat (herinnering: liberalen wilden dit)
 - *Cijns kiesrecht: stemrecht voor de rijksten (die het meeste belastingen betalen)
 - Enkel stemrecht voor de rijke burgerij: in België was dit 1,1% van de bevolking.
 - *Algemeen meervoudig stemrecht: iedereen mag stemmen, rijken hebben meerdere stemmen.
 - *Algemeen stemrecht: iedereen heeft een gelijke stem (uitgeroepen na WO I)
 - Vrouwen mochten in BE pas stemmen na WO II (1948)
 - *Monarchie: koning aan de macht
 - *Republiek: verkozen president aan de macht voor een bepaalde termijn
-

(4) SUCCES VAN HET LIBERALISME EN NATIONALISME

(4A) LIBERALEN WORDEN CONSERVATIEF

- *Liberalen vormden maatschappij om naar hun idealen
 - Vroegere adel moet macht nu delen met niet-adel (burgerij)
 - *Cijns kiesrecht zorgde ervoor dat de meerderheid v/d bevolking niet kon stemmen
 - Arbeidersbeweging vond dit niet leuk ⇔ liberalen worden conservatief.
 - Arbeidersbeweging voor algemeen stemrecht
-

(4B) NATIONALISTEN WORDEN MILITANT

- *Nationalisme had pas laat succes (2de helft 19de eeuw)
 - Meer militant en meer superioriteitsgevoel --> Wij Vlaamschen zijn superieur, Walen niet.
 - Stap om oorlog te voeren werd steeds kleiner.
 - *Landen werden meer onafhankelijk: nationalisme breekt door
 - Italiaanse en Duitse eenmaking: EU-machtsevenwicht van congres v. Wenen verdwijnt
 - *Natiestaten gaan steeds uit van hun biologische superioriteit (sociaal darwinisme)
 - *2de helft 19de eeuw breekt nationalisme door → meer spanningen tussen landen
 - landen gaan allianties opmaken met elkaar → nationalisme extremer (spanningen) → WO I
 - propaganda: volk klaargestoomd om te vechten voor eigen natie
 - *Case-study: Otto Von Bismarck (Duitsland) --> oorlog tegen FR --> FR vernederd --> FR wilt wraak
 - Duitsers roepen onafhankelijkheid uit in Versailles om FR nog meer te vernederen
-

(5) NOORD- EN ZUIDNEDERLANDEN GAAN UIT ELKAAR (DE BELGISCHE REVOLUTIE)

(5A) HET VKN ALS BUFFERSTAAT

- *Het congres van Wenen had België en Nederland samengevoegd om als bufferstaat te dienen tegen Frankrijk, waarom gaan ze uit elkaar?
-

(5B) STRUCTUUR VAN HET VKN, MENSEN TEGEN WILLEM I

- *Staatsvorm: grondwet, liberale vrijheden, actieve economische politiek
- *Liberalen, katholieke, Franstalige burgerij en ambachtsslui keren zich tegen Willem I.
 - Vrijheid v. Godsdienst ⇔ katholieken
 - Taalvrijheid ⇔ Franstalige burgerij
 - Ambachtsslui: verliezen jobs, honger ontstaat
 - Liberalen ⇔ koning heeft teveel macht
- *Machtsverdeling in het VKN: wetgevend = Staten-generaal (verkozen door koning)

uitvoerend = ministers

→ koning kiest bijna iedereen, koning heeft véél macht

→ Verlicht despotisme: verlichte ideeën maar koning véél macht!

(5C) ECONOMIE, GODSDIENST, TAAL, VERDELING AMBTEN EN ONDERWIJSPOLITIEK ONDER WILLEM I

*Economie: zuidelijke economische activiteit = landbouw, industrie

→ producten die in het zuiden werden gemaakt werden in het noorden verhandeld.

Willem I wil het VKN laten industrialiseren → Engeland ziet dit als concurrentie, Engeland niet blij

*Godsdienst: Godsdienstvrijheid voor iedereen

→ Belgische bisschoppen bang dat ze macht gaan verliezen

*Taalwetten: Willem I vernederlandst alles trapsgewijs

→ Bourgeoisie hiertegen omdat Frans dan zijn macht verliest.

*Verdeling ambten: ongelijke verdeling → véél meer ambtenaren in het noorden!

*Onderwijspolitiek: oprichting neutraal onderwijs

(5D) BELGISCHE REVOLUTIE

*1828: Monsterverbond: Liberalen + katholieken vormen unie der opposities

→ Toegevingen van koning bedaarde de gemoederen niet.

*1830: Voedselvoorzieningen in gedrang, overproductie zuiden (faillissementen), werkloosheid ... situatie escaleert.

→ Opstanden + septemberdagen: onafhankelijkheid wordt uitgeroepen (Voorlopig Bewind)

(6) BELGIË, EEN LIBERALE (VERNIEUWENDE) BURGERSTAAT

(6A) INTERNATIONALE REACTIES OP DE SCHEIDING VAN NOORD EN ZUID

*Frankrijk: blij dat de bufferstaat in twee wordt verdeeld: toestemming

*Engeland: blij dat de industrialiserende land wordt verdeeld: toestemming

*Rusland, andere landen: te druk bezig met andere zaken ⇔ *BE + NL: niks te zeggen

(6B) DE BELGISCHE GRONDWET

*Grondwettelijke parlementaire monarchie → koningschap garandeerde stabiliteit i.p.v. presidenten

→ Parlement opgedeeld in twee kamers: senaat, volksvertegenwoordigers ← gekozen door cijnskr.

→ Cijnskiesrecht hoog: 1% van iedereen mocht stemmen ← vooruitstrevend in die tijd

*Stapsgewijs op naar de democratisering

*België werd een elitaire, burgerlijke staat → arbeiders mochten geen vakbonden oprichten tot 1866

(6C) OP WEG NAAR EEN DEMOCRATIE

*Verzet elitaire cijnskiesrecht → cijns verlaagd → 2% mag nu stemmen

*Nog meer verzet → 1893 → algemeen meervoudig stemrecht (mannen ouder dan 25 mogen stemmen, met diploma of macht krijgen twee of drie stemmen).

→ Socialisten komen in het parlement

*1899: evenredigheidsstelsel → zetels worden onder de partijen gelijk verdeeld i.p.v. enkel de partij met de hoogste stemmen.

→ Rol van politieke partijen nemen toe.

*Algemeen stemrecht na WO I → vrouwenstemrecht na WO II

(6E) VAARDIGHEDEN I.V.M. DE BELGISCHE GRONDWET

- *Delen van de grondwet kwamen zowel tegemoet aan de liberalen als katholieken en de burgerij
→ België werd eentalig Frans --> Protest zal komen (zie puntje 7 in samenvatting)
-

(7) CONFLICTHAARDEN IN BELGIË

- *Er was taalvrijheid maar België was officieel Frans (gerecht, leger, kranten ... in Frans)
 - *Het toenmalige Vlaams (Diets) bestond uit dialecten --> géén standaard-Nederlands
 - *Taalminnaars: strijden voor opwaardering Nederlands tot een volwaardige taal
→ Bang dat het Nederlands verdwijnt, en dus de cultuur errond ook zal verdwijnen
 - *De Vlaamse Beweging evolueerde van een taal- naar een politieke beweging
→ Eis voor gelijkheid van beide landstalen parallel met eis voor algemeen stemrecht (na WOI)
 - *Gelijkheidswet: 1898: Officiële Nederlandse teksten rechtsgeldig → moeizame strijd nog steeds voor het uitvoeren van deze wet. Middelbare scholen bleven nog lang Frans.
 - *Flamingatisme = naam van de beweging die streed voor de opwaardering en gelijkheid tussen het Nederlands en het Frans
-

(8) 1ste INDUSTRIËLE REVOLUTIE

(8A) DE MENSENHOOP

- *Woordenschat te kennen:
 - demografische transitie = overgang van pre-industrieel naar modern bevolkingspatroon
 - intercontinentale migraties (tussen continenten) ⇔ intracontinentale migraties
 - megasteden = steden met meer dan 10 of 15 miljoen inwoners
 - mortaliteit = gemiddeld niveau van het sterftecijfer ⇔ nataliteit = geboortecijfer (FR: naître)
 - ontwikkelingslanden = staten die behoren tot de Derde Wereld
 - urbanisatie = verstedelijking
 - *Mensen migreren naar industrialiserende landen in de 1ste revolutie en er is parallel sprake van urbanisatie, mensen verhuizen naar steden om industrieel werk te krijgen.
 - *De demografische transitie is het stijgen/dalen van de geboorte-/sterftecijfer, na de industrialisatie was de kloof tussen arm en rijk parallel met de kloof tussen het geboorte- en sterftecijfer in ontwikkelingslanden omlaag gegaan.
 - *De demografische transitie in het westen is gedaan → in ontwikkelingslanden is nog bezig.
 - *Mensen migreren naar 3 belangrijke plekken: Arabië, Europa, Noord-Amerika
→ Waarom? Oorlogsvluchtelingen, economische vluchtelingen, politieke vluchtelingen
 - *Mensen urbaniseren (gaan naar steden), waarom?
 - Uitstotingsfactoren platteland: kleine agrarische bedrijven géén concurrentie voor groteren
plattelandsnijverheid is géén concurrentie meer
 - Aantrekkingsfactoren stad: industriële tewerkstelling
-

(8B) DE EERSTE INDUSTRIËLE REVOLUTIE

- *Handenarbeid → mechanische arbeid, menselijke energie → stoommachine,
huisarbeid → fabrieksarbeid, arbeider doorstaat hélé productieproces → arbeidsverdeling (Smith)
→ Gevolgen: productie verhoogd, productiviteit verhoogd, prijzen dalen, tewerkstelling hoger
- *Bevolkingsexplosie i.v.m. mechanisering textielindustrie:
→ bevolkingsexplosie → vraag naar katoen steeg → vraag stijgt maar aanbod bleef hetzelfde → katoenindustrie werd gedwongen te industrialiseren om vraag op te vangen
- *Motivatie noodgedwongen mechanisering ijzerindustrie:
→ Ijzerindustrie had energieprobleem → veranderd naar steenkool (cokes) → spoorwegrevolutie
→ vraag naar ijzer stéég heel snel → gedwongen mechanisering ijzerindustrie

*Waardoor werd ijzerindustrie dé leidende sector:

→ Uitbouw spoorwegennet → enorme hoeveelheden ijzer nodig → véél produceren

*Voordeel arbeidsverdeling:

→ Productiviteit stijgt, loonkost daalt, werknemers kunnen méér produceren

(8C) VOORWAARDEN VOOR DE INDUSTRIËLE REVOLUTIE

*Waarom industrialiseerde Europa en Azië bijvoorbeeld niet?

*De Engelse industrialisatie:

→ VRAAG: grote vraag afgewerkte producten, vraag naar luxeproducten, vraag naar ijzer

→ AANBOD: arbeidsoverschot, aanbod aan grondstoffen, voldoende kapitaal

→ Er was dus vraag maar ook aanbod: Engels kon makkelijk beginnen met industrialiseren

*In welke mate was Adam Smith een product van de verlichting?

→ Grondlegger economisch liberalisme

→ Voor vrijhandel

→ Gevolg vrijhandel: landen specialiseren zich: spontane internationale arbeidsverdeling

→ Voor de wetten van vraag en aanbod

→ Zo weinig mogelijk inmenging van de staat

→ DUS: ADAM SMITH WAS NEN ECHTE VERLICHTTE LIBERAAL

*Adam Smith vond dat elke ondernemer dus zijn eigen winstbelang mocht nastreven omdat dat de economie ook zou helpen (kapitalisme).

(9) 2DE INDUSTRIËLE REVOLUTIE

(9A) ROL VAN DE WETENSCHAP IN DE 2DE INDUSTRIËLE REVOLUTIE

*De 2de industriële revolutie was een meer machinale revolutie.

→ Bell: 1876 --> telefoon, Edison: 1886 --> gloeilamp, transport elektriciteit op grote afstand ...

*Gedurende de 2de industriële revolutie werd elektriciteit op grotere afstanden getransporteerd er waren ook meer wetenschappelijke ontdekkingen die het leven vergemakkelijkte (er waren meer machines, daarom noemen we het de technologische revolutie soms).

*De hedendaagse revolutie waar wij nu in zitten noemen we de digitale revolutie.

(9B) NIEUWE ENERGIEVORMEN EN INDUSTRIETAKKEN

*Petroleum was een nieuwe energievorm --> dit is een aardolieproduct --> gebruikt voor de verbrandingsmotor

*Automobiëlindustrie: geweldige uitbreiding met de uitvinding van de lopende band (Henry Ford)

*Chemische industrie geweldige uitbreiding parallel met ijzerindustrie ⇔ (legeringen: mengsels van metalen!)

*N-Spanje, N-Italië, Japan, Canada, Zwitserland en Scandinavië begonnen nu ook te industrialiseren

*Scherb: industrialisatie = goed --> meer harmonie --> elektriciteit kan aangemaakt worden

--> apparaten werken nu zonder teveel extra warmte

(9C) Industriële en financiële integratie

*Eenmansbedrijven omgevormd tot nv's --> meerdere mensen investeren, minder risico

*Horizontale integratie: 2 bedrijven die hetzelfde werk doen werken samen

→ Integratie in staalindustrie → bedrijven worden nv's en vormen wellicht een monopolie

*Verticale integratie: bedrijven die verschillende taken volbrengen werken samen

→ De bedrijfsvoering wordt hierbij geautomatiseerd

*Risico bij integratie: monopolie-/oligopolievorming:

- Een monopolie is één bedrijf die de macht heeft in een hele sector
- Oligopolie zijn meerdere bedrijven die macht hebben in hele sector
- Bv.: Proximus en Telenet zijn de twee grootmachten in de internetsector

*Monopolievorming is tegen het economisch liberalisme omdat ze tegen de vrije concurrentie ingaat

(9D) Arbeidsorganisatie

*Taylorisme/scientific management = arbeiders sneller werken --> arbeiders verdelen, elke arbeider doet een kleine handeling --> productie verhoogt <

*Ford: onderdelen gaan naar arbeider i.p.v. arbeider naar onderdelen --> tijd besparen, arbeider moet werken op ritme van de lopende band<

--> gevolgen: géén geschoolde arbeiders meer nodig

*Arbeiders vonden dit niet leuk.

(9E) Economische gevolgen: ontstaan consumptiemaatschappij als oplossing overproductie

*Pijlers industrieel kapitalisme = individualisme, privé-bezit, winststreven

*Kapitalisten werden met crisis geconfronteerd --> teveel aanbod én te weinig vraag

*Conjunctuurencyclus: hoogconjunctuur ⇔ laagconjunctuur

→ teveel aanbod = verlies = verlies van jobs

*Reclame werd uitgevonden om consumenten aan te sporen om meer te consumeren

→ Hierdoor begon de consumptiemaatschappij

(9F) Economische crisis in jaren 1930: Grote Depressie + ontstaan gemengde economie

*Gewone man trok naar beurs met geleend kapitaal → overproductie van dingen → faillissementen
→ mensen verloren hun werk ⇔ er was aanbod maar géén vraag

*Oplossing: Keynesiaanse economie → hoogconjunctuur = volledige tewerkstelling

→ Laagconjunctuur = overheid moet werkloosheid actief bestrijden, de overheid moet investeren in de economie ook al gaan ze dan schulden maken om de economie terug te doen heropleven

→ Hier is dus wél inmenging van de overheid: gemengde economie

*2008: huizenmarktcrisis in de VS

EINDE SAMENVATTING GESCHIEDENIS MODULE 1